
Поліщук О. Б.

бібліотека Криворізького державного педагогічного університету, м. Кривий Ріг, Україна

РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Розкрито роль бібліотеки в організації навчального процесу в закладі вищої освіти. Коротко охарактеризовано напрямки реалізації інформаційної місії бібліотеки Криворізького державного педагогічного університету (КДПУ). Розглянуто особливості бібліографічних посібників (бібліографічних покажчиків) книгозбірні.

Ключові слова: бібліотека; навчальний процес; заклади вищої освіти (ЗВО); інформація; бібліографічні покажчики

Polishchuk O. B.

library of Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyi Rih, Ukraine

THE ROLE OF THE LIBRARY IN THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN HIGHER EDUCATION

The library's role in the organization of the educational process in a higher education institution has been revealed. The directions of realization of information mission of library of Kryvyi Rih State Pedagogical have been briefly described. Features of bibliographic manuals (bibliographic indexes) of book collections have been considered.

Keywords: library; educational process; higher education institutions (HEIs); information; bibliographic indexes

XXI століття – століття новітніх інформаційних технологій, що стрімко вриваються в освіту. Це сприяє підвищенню ролі інформації в розвитку суспільства, зміні акцентів у діяльності бібліотек, становленню їх як інформаційних установ, що формують інформаційні ресурси й створюють для користувачів комфортний доступ до них. Успішна організація навчального процесу в закладі вищої освіти залежить від багатьох чинників. Зокрема, від роботи бібліотеки, яка має стати сьогодні основною ланкою в забезпеченні інформацією як студентів, так і викладачів.

Навчальний процес у вищій школі побудовано на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, відповідно до вимог державних нормативно-правових документів, зокрема Положення про організацію навчального процесу у ЗВО.

Основними видами інформаційної діяльності є одержання (набуття, придбання, накопичення відповідно до чинного законодавства України документованої або публічно оголошеної інформації), використання (задоволення інформаційних потреб громадян,

юридичних осіб і держави), поширення (розповсюдження, обнародування, реалізація у встановленому законом порядку) документованої або публічно оголошеної інформації та зберігання (забезпечення належного стану інформації та її матеріальних носіїв) методами й у формах, що притаманні саме бібліотекам [1, с. 28–29].

Сучасні умови навчального процесу зумовлюють збільшення навантаження на бібліотеку, зростання її ролі в цьому процесі, удосконалення інформаційного забезпечення студентів. З огляду на це робота бібліотеки потребує чіткої та організованої взаємодії всіх її структурних підрозділів, колективу в цілому і кожного фахівця зокрема, інтеграції з кафедрами й професорсько-викладацьким складом.

Важливою складовою інформаційного ресурсу є система вторинних документів – так звана вторинна продукція, результат аналітико-синтетичної переробки одного або декількох первинних документів: бібліографічні покажчики, списки, огляди та ін. Бібліографічні посібники, створені інформаційно-бібліографічним відділом, надають допомогу в професійній освіті, самоосвіті, науково-дослідній роботі. З 2009 р. бібліографічні покажчики, тематичні списки літератури, інформаційні бюлетені нових надходжень представлені в електронному вигляді на веб-сайті бібліотеки Криворізького державного педагогічного університету(КДПУ).

«Бібліографічний покажчик – це бібліографічний посібник, що містить значну кількість бібліографічних записів, має складну структуру та науково-довідковий апарат» [2, с. 104]. Він орієнтує користувача в галузі знання, розкриває тему. Бібліографічні джерела допомагають користувачам скласти уявлення про стан розробки проблем, які їх цікавлять.

Наприклад, рекомендаційний бібліографічний покажчик «Чорнобильська катастрофа: дії, результати, уроки» 1985–2019 рр. містить матеріали про Чорнобильську техногенну-екологічну катастрофу, яка була спричинена вибухом реактора четвертого енергоблоку Чорнобильської атомної електростанції й нанесла непоправної шкоди довкіллю та здоров'ю людей, перевернула світогляд цілого покоління. Це матеріали про екологічні, медичні й психологічні наслідки аварії; соціальний захист постраждалого від неї населення України, уроки, виховні заходи й сценарії з теми Чорнобильської трагедії; художня література й публіцистика.

Рекомендаційний бібліографічний покажчик складено на основі перегляду електронного каталогу, традиційного (карткового) систематичного каталогу й систематичної картотеки статей бібліотеки КДПУ, а також електронних ресурсів

відкритого доступу. У ньому представлено монографії, автореферати дисертацій, навчальні посібники, статті з періодичних видань і збірників наукових праць.

Покажчик містить 8 основних розділів:

Розділ 1. Законодавчі аспекти Чорнобильської катастрофи.

Розділ 2. Чорнобиль: гіркий спомин і вічний біль.

Розділ 3. Технічний аспект аварії на Чорнобильській АЕС: причини та наслідки.

Розділ 4. Екологічні наслідки Чорнобильської аварії.

Розділ 5. Соціальний захист населення України, постраждалого від Чорнобильської катастрофи.

Розділ 6. Медико-соціальні та психологічні аспекти Чорнобильської трагедії.

Розділ 7. Уроки, виховні заходи й сценарії з теми Чорнобильської трагедії.

Розділ 8. Чорнобиль у художній літературі й публіцистиці.

Обсяг бібліографічного покажчика – 320 джерел українською та російською мовами. Охоплено період з 1985 по 2019 р. Представлений матеріал згруповано в межах розділів за зведеним українсько-російським алфавітом прізвищ авторів і назв праць.

Електронна версія покажчика розміщена на веб-сторінці бібліотеки КДПУ <https://kdpu.edu.ua/biblioteka/resursy/bibliohrafichna-produktsiia/bibliohrafichnipokazhchyky.htm> та репозитарії <http://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/0564/84>. Рекомендований викладачам, студентам, аспірантам, а також тим, хто цікавиться Чорнобильською катастрофою та ліквідацією її наслідків.

Майбутнє бібліотеки КДПУ пов'язане із забезпеченням доступу до каталогів і документів через створення локальних, національних, регіональних, міжнародних мереж, удосконалення комунікацій. Фахівці бібліотеки намагаються якомога повніше реалізувати її інформаційні можливості у створенні бібліографічних покажчиків та інформаційно-бібліографічного забезпечення навчального процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воскобойнікова–Гузєва О. Бібліотечно-інформаційна діяльність: наукове забезпечення /О. Воскобойнікова–Гузєва // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. – Київ, 2010. – Вип. 2. Всеукраїнський інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки і освіти. – С. 28–29.
2. Інформаційні ресурси. Словник законодавчої та стандартизованої термінології / уклад. : П. І. Рогова, Я. О. Чепуренко, С. М. Зозуля. – Київ : Нілан-ЛТД, 2012. – 283 с.